

تحلیل وجود کژگزینی در بازار بیمه عمر ایران

دکتر غدیر مهدوی کلیشمی^۱

دکتر اسدالله فرزین‌وش^۲

آرش حسن‌زاده مقیمی^۳

چکیده

در پژوهش حاضر، وجود پدیده کژگزینی که از آثار جانبی اطلاعات نامتقارن و یکی از ناکارآمدی‌ها و موارد شکست بازار است، در بازار بیمه عمر ایران، بررسی و آزمون شده است.

برای آزمون فرضیه مطالعه، یعنی تأیید وجود کژگزینی در بازار بیمه عمر، داده‌های مورد نیاز از افراد با سطوح ریسک‌گریزی مختلف و به وسیله نمونه‌گیری از جامعه آماری ایران تهیه شده است.

همچنین با روش اقتصادسنجی حداقل مربعات معمولی و استفاده از متغیرهای بیان‌کننده سطح ریسک افراد و تحلیل تأثیر این متغیرها روی حق بیمه عمر پرداختی - به عنوان شاخص وجود کژگزینی - وجود این پدیده در بازار بیمه عمر ایران اثبات شده است.

باتوجه به نتایج پژوهش، عواملی مانند جنسیت، انجام فعالیت‌های سنگین و پرخطر، سطح ریسک، درآمد ماهیانه خانوار و وجود افراد بیمار در آن و پیش‌بینی افراد از طول عمر تندرستیشان وجود کژگزینی را اثبات می‌کند.

از طرفی وجود پدیده انتخاب مساعد نیز به وسیله متغیرهای تحصیلات، نگرانی از آینده و قانون‌گریزی تأیید می‌شود.

بنابراین با عنایت به اینکه افراد با ریسک‌های بالا تمایل به تقاضای بیمه عمر بیشتری دارند، پیشنهاد می‌شود یکی از معیارهای طبقه‌بندی متقاضیان و مشتريان بیمه، سطح ریسک آنها باشد تا بتوان با وضع حق بیمه‌های متفاوت و سطوح فرانشیز مختلف - به طوری که هر طبقه حق بیمه عادلانه خود را پردازد و به اندازه بهینه بیمه عمر تقاضا نماید - پوشش بیمه عمر را بالا برد تا شرکت‌های بیمه بتوانند با رفع عوامل مؤثر بر کژگزینی از وقوع این پدیده جلوگیری کرده و به صورت کارا عمل کنند؛ لذا ضروریست که شکاف‌های موجود در روند تعیین حق بیمه اصلاح گردد و کژمنشی افراد هم در تعیین حق بیمه‌ها مؤثر باشد.

واژگان کلیدی: بیمه عمر، اطلاعات نامتقارن، کژگزینی، کژمنشی، نیکوگزینی

۱. استاد راهنما

۲. استاد مشاور

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد علوم اقتصادی